
TALEPUNKT

UDENRIGSMINISTERIET

Til:	Minister for fiskeri, ligestilling og nordisk samarbejde	J.nr.:	2017 – 5898
Fra:	TIK	Dato:	10. oktober 2018
Emne:	Samråd i Miljø- og Fødevarerudvalget den 11. oktober 2018 Samrådsspørgsmål C: ”Vil ministeren orientere om status for Rigsrevisionens beretning om tilskud på fiskeriområdet?”		

[Det talte ord gælder]

Indledning

Jeg vil i dag orientere om Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om tilskud på fiskeriområdet, som Statsrevisorerne i går oversendte til Folketinget. Jeg vil først komme ind på beretningens grundlag og konklusioner og herefter redegøre for de fremadrettede tiltag, som jeg allerede har eller agter at iværksætte som konsekvens af de konstaterede forhold.

Min forgænger og jeg har løbende orienteret ordførerkredsen om status for beretningen.

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til undersøgelsen, som udspringer af Rigsrevisionens løbende tilskudsrevision af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen i efteråret 2017. Rigsrevisionen åbnede formelt undersøgelsen i januar 2018, og undervejs i forløbet har Udenrigsministeriet og Fiskeristyrelsen besvaret en lang række materialeanmodninger og høringer relateret til undersøgelsen.

Det er en omfattende undersøgelse, som Rigsrevisionen har udarbejdet. Og jeg vil ikke lægge skjul på, at der også er brugt mange ressourcer på undersøgelsen i såvel Fiskeristyrelsen som i Udenrigsministeriet.

Beretningens formål og genstandsfelt

Rigsrevisionens formål med den konkrete undersøgelse har været at vurdere, om tilskudsordningerne under det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram har været korrekt forvaltet i perioden 2014-2017.

Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet udmønter den Europæiske Fiskerifond i Danmark i perioden 2014-2020, der overordnet har til formål at fremme den fælles fiskeripolitikks målsætninger og bidrage til bæredygtig fiskeri og akvakultur.

EU-Kommissionen godkendte i august 2015 det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram, der nationalt udmøntes via en politisk aftale med alle Folketingets partier om programmets prioriteter og antallet af tilskudsordninger. Den samlede finansielle ramme udgør ca. 2 mia. kr. i programperioden. EU's andel af rammen udgør generelt ca. 75 %, mens den resterende del er nationalt finansieret.

Beretningen omhandler tilskudsområdet, men berører også fiskerikontrolområdet, idet afgørelser på fiskerikontrolområdet indgår i tilskudsadministrationens vurdering af, om ansøgningerne er antagelige, dvs. opfylder forudsæt-

ningerne for at kunne modtage og opretholde EU-tilskud. Undersøgelsesperioden er udvidet til årene 2012-2018 for de dele af Rigsrevisionens beretning, der vedrører fiskerikontrol. Dette skyldes, at grundbetingelsen for at modtage eller opretholde EU tilskud er knyttet til en vurdering af ansøgernes såkaldte antagelighed på ansøgningstidspunktet og op til 5 år efter projektet er gennemført og tilskuddet er udbetalt.

For at Fiskeristyrelsen kan modtage en ansøgning om tilskud skal ansøgningen vurderes ”antagelig”. En ansøgning vil bl.a. skulle vurderes ”uantagelig” i relation til tildeling af tilskud fra Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet, hvis ansøgeren for eksempel har begået en alvorlig overtrædelse af fiskerilovgivningen eller akkumuleret 9 point eller derover.

Point skal vurderes og tildeles af Fiskeristyrelsen i henhold til EU’s pointsystem for alvorlige overtrædelser af fiskerilovgivningen. Tankegangen er, at man ikke skal kunne opnå tilskud fra EU, hvis man ikke overholder reglerne i EU’s fælles fiskeripolitik.

Hvad bygger Rigsrevisionen sine resultater på?

Rigsrevisionen har i undersøgelsen gennemgået datamateriale i relation til Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet og undersøger særskilt fire tilskudsordninger. Det er investeringer i fiskerfartøjer, investeringer i akvakultur, produktions- og afsætningsplaner samt myndighedskontrol.

Rigsrevisionen har på de fire udvalgte ordninger gennemgået en stikprøve af sager, der er blevet udvalgt på baggrund af de enkelte sagers økonomiske omfang og en række risikofaktorer. Der er således ikke tale om tilfældige stikprøver. Derudover har Rigsrevisionen gennemgået en række pointsager relateret til fiskerikontrolområdet. Rigsrevisionen fokuserer i beretningen i langt overvejende grad på ordningen vedrørende fiskerfartøjer.

Rigsrevisionens konklusioner

Rigsrevisionens beretning tegner et nedslående og alvorligt billede af forvaltningen af tilskud på fiskeriområdet. De identificerede kritikpunkter er ikke meget ulig, hvad der er blevet afdækket i tidligere undersøgelser af andre hjørner af fiskeriforvaltningen.

Jeg vil ikke gennemgå beretningen i detaljer, men komme med fire overordnede forhold, som jeg særligt hæfter mig ved.

For det første har selve administrationsgrundlaget for vurdering af ansøgninger og udbetaling af tilskud grundlæggende været utilstrækkeligt og fejlbehæftet. Der har bl.a. ikke været de nødvendige forudsætninger til stede i forvaltningen, som har gjort det muligt at foretage et transparent tjek af ansøgerens antagelighed, idet pointsystemet ikke har været operationaliseret på korrekt vis.

Det har også givet sig udslag i mangelfulde instrukser og vejledninger, der ikke stringent og tydeligt har operationaliseret lovkravene. Desuden sandsynliggør en generel ikke-eksisterende dokumentation af afgørelser af overtrædelsessager, at der *kan* være sket forskelsbehandling i lignende sager.

For det andet har den danske implementering af EU's system for point-tilde-
ling til fiskerfartøjer og operatører ikke været i overensstemmelse med lov-
grundlaget. Det står blandt klart efter, at ministeriet som led i Rigsrevisionens
undersøgelse har rettet henvendelse til Kommissionen herom.

Det har i Danmark hidtil været praksis på fiskerikontrolområdet, at overtræ-
delser af rent nationale regler ikke har været omfattet af pointsystemet. Kom-
missionen har i august 2018 indskærpet, at både nationale og EU-regler skal
vurderes i lyset af dets formål om at bidrage til den fælles fiskeripolitik for at
vurdere, om en overtrædelse af reglen vil være omfattet af en pointvurdering.
Det betyder i sagens natur, at der vil være flere typer af sager, som ud fra en
umiddelbar vurdering må betragtes som værende omfattet af en pointvurde-
ring.

For det tredje peger Rigsrevisionen på, at den utilstrækkelige forvaltning kan
medføre genoptagelse af tidligere sager, fordi der kan være tale om uretmæs-
sig udbetaling af tilskudsmidler og krav om tilbagebetaling af tilskudsmidler
til EU-Kommissionen.

Endelig har Rigsrevisionen henledt opmærksomheden på en række sager under fartøjsordningen, som er tilrådet gennemgået med henblik på vurdering af svig. Det er sager, som ikke tidligere er blevet opdaget i Fiskeristyrelsens administration, hvilket fører tilbage til det første punkt om et utilstrækkeligt administrationsgrundlag.

Vejen frem – opfølgende tiltag

Hvordan kommer vi videre herfra? Genopretning af fiskeriområdet er en hovedprioritet for regeringen og er allerede i gang. Regeringen har tilført området nye midler i 2018, og et betydeligt løft er også indeholdt i regeringens forslag til Finansloven for 2019 med en merbevilling for 2019-2021. Desuden har aftaleparterne bag Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2018-2020 nikket til en justering af programmet, der også indebærer flere midler til administration.

Det er godt! Men alvorligheden af de forhold, som er frembragt i henholdsvis Kammeradvokatens forvaltningseftersyn og i Rigsrevisionens beretning, gør det klart for mig, at der skal mere til.

Derfor vil jeg som opfølgning på Rigsrevisionens beretning igangsætte en række målrettede tiltag fokuseret på opbygningen af et nyt grundlag for tilskudsadministrationen, der er transparent og effektivt. Der vil i fornødent omfang blive indhentet ekstern bistand til det forestående arbejde.

Dette arbejde vil indebære en gennemgribende gennemgang af forvaltningen og en samlet oprydning på tilskudsområdet samt de afledte dele af fiskerikontrollen relateret til implementering af EU's pointsystem. Den opfølgning, der allerede er iværksat som følge af Rigsrevisionens beretning fra 2017 om kvotekonzentration, bliver således udstrakt til også at omfatte tilskudsområdet.

For det første vil der blive foretaget en gennemgang og juridisk analyse af gamle sager for fejl og forkert administration. Analysen vil omfatte alle tilskuds- og pointsager, hvor der vil være anledning til at overveje genoptagelse.

For det andet igangsætter jeg en ekstern undersøgelse af de seks erhvervsrettede tilskudsordninger, som ikke har været omfattet af Rigsrevisionens undersøgelse. På den måde opnås et samlet afsæt for en fremadrettet solid forvaltning af hele Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet.

For det tredje vil administrationsgrundlaget på tilskuds- og kontrolområdet vil blive udbygget og tilpasset i nødvendigt omfang, herunder med henblik på at sikre overensstemmelse med EU-retten. Dette arbejde gennemføres med henblik på at afstemme lovgrundlag, bekendtgørelser og instrukser og dermed sikre en korrekt forvaltning, der indebærer procedurer om dokumentation og skriftlighed.

Muligheden for digital understøttelse af Fiskeristyrelsens arbejde - for også ad den vej at forebygge fejl og mangler i sagsbehandlingen - vil også indgå som et element i en styrket forvaltning.

Desuden vil ministeriet have fokus på at ændre forvaltningskulturen og fremadrettet sikre de nødvendige kompetencer med henblik på at kunne gennemføre en forsvarlig sagsbehandling.

Fiskeristyrelsen skal også blive bedre til fremover selv at identificere og handle på sager med indikation på svig. Ministeriet har allerede med hjælp fra Kammeradvokaten taget hånd om de sager med indikationer på ulovligheder, herunder svig, som Rigsrevisionen har peget på i forbindelse med udarbejdelsen af beretningen. I forbindelse med afdækningen af disse sager har Fiskeristyrelsen fundet yderligere sager, som også er blevet vurderet med hensyn til svig.

Som jeg sagde under samrådet om Kammeradvokatens forvaltningseftersyn, så tænker jeg fortsat, hvordan kunne det her ske? Det har vi behov for at få svar på. Jeg er i gang med, at se på hvordan en sådan undersøgelse helt konkret kan foregå.

Som en direkte opfølgning på beretningen blev de sager, hvor Kammeradvokaten vurderer, at der er mistanke om svig i sidste uge anmeldt til politiet, og forinden blev de som reglerne tilsiger indberettet til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Der er foretaget fem politianmeldelser relateret til en række forhold, som fx tilbud fra afhængige parter, salg af fartøj inden tilskuddet udbetales samt tilskud til omkostninger, som ikke er afholdt af ansøgeren m.fl. Som en del af opfølgingsarbejdet vil det blive undersøgt, om der er flere sager med grundlag for mistanke om svig ud over de allerede anmeldte.

Det siger sig selv, at vi også kommer til at se på konsekvenser for de tilskudsordninger, der efter planen skal åbne den kommende tid. Det gælder særligt fartøjsordningen i 2018. Det ikke vil være forsvarligt at åbne ordninger inden, at der er etableret det tilstrækkelige administrationsgrundlag.

Afrunding

Opfølgingsarbejdet på fiskeriområdet er sat i gang og vil være en hovedprioritet de kommende år. Jeg ser frem til det videre samarbejde med jer om en styrket fiskeriforvaltning.